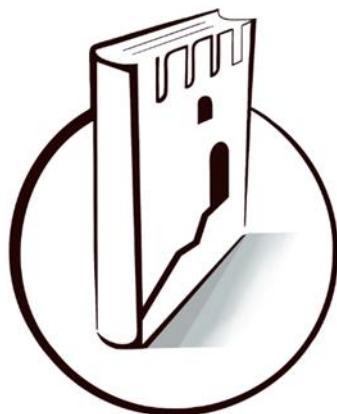

Vuči strukovno vinajipasko thaj e
medicinsko škola ando Vršco

Pala amende

Vršco, 2023.

E adresa:	Vršac, Omladinski trg broj 1
Telefono/fakso:	013/833-420 - šerutni 013/831-628 - referento pale pučipa studentonenge 013/830-024 - fakso 013/823-680 - finansijsko služba 013/832-517 - sekretaro 013/836-615 - liličarni
Elektronsko adresa:	vsvasdirektor@hemo.net vsvassekretar@hemo.net vsvasfinansije@hemo.net vsvasbiblioteka@hemo.net
Sajto:	https://www.uskolavrsac.edu.rs/

Sainćaripe:

<i>Po than sainćarimasko .....</i>	5
I XARNO ANDAR E HISTORIA ŠKOLAKI THAJ E FOROSKI	6
1. Vršco trujal e historia.....	6
2. Irisaripe po barjaripe sikavimasko thaj pe sikljope manušengo ando Vršco	8
3. Andar e historia sastarimaske kultura thaj sikljope manušengo andar o sastarimasko kotor ando Vršco thaj trujal leste	10
II VUČI STRUKOVNO VINAJIPASKO THAJ E MEDICINSKO ŠKOLA ANDO VRŠCO	12
1. E misija thaj dadural dikhipa	12
2. Sajekhutnipe ande sikavipe sar kaj si ande Evropa, kompatibilnost thaj sajkehipe aver programenca	13
3. Vuči škola ande djindura	15
4. Sikavimaske planura ande Vuči strukovno vinajipako thaj e medicinsko škola ando Vršco.....	18
5. E sikamne	20
7. Trujalipe	25
8. Sikavimasko-rodipasko, stručno thaj artikano kotor	27
8.1. Rotale sinija katar e dipe.....	27
8.2. Projektura – losaripe	29
8.3. Xarno irisaripe pe aver buća.....	31
9. Maškarthemutni buti	33
10. Inklimaski buti	33
10.1. <i>Lil Rodipa ande pedagogia/Research in Pedagogy</i>	34
<i>Po than agoripako.....</i>	35

Ande fokus:
kvaliteto, barjaripe molipasko thaj e modernizacia, e mobilnost, e kompetencie...

Sa so si ramosardo ande muršikano lingo gindil pes vi pe džuvljikano.

Po than sainćarimasko

Paše Panonsko nizia, pe 84 km katar o Beogrado thaj 77 km katar o Temišvaro ande Rumunija, buljardo si o Vršco – jekh katar majšukar banatoske forura ande dakhanoporabako kotor Srbijako. Ande kava foro bijande si pinturo Paja Jovanović, dad dasikane dramake o Jovano Sterija Popović, baro lilvрано o Vasko Popa, arhitekto o Dragiša Brašovan, pindžardo šahista Bora Kostić thaj pindžardo historiko Feliks Mileker, Vuči strukovno vinajipasko thaj e medicinsko škola ande Vršco kerel buti te sikljol vinaja sar te keren e angleškolake čavorrenca, sar kaj kerelas pes sikavipe pale sikamne majbut katar 150 berša. E studentura šaj te trujal nevo kurikulumo, kerdo sar ande evropake standardura, ažutimasa neve šejenca, sikljon pe fundoske strukovne studije, pe trin čiba: dasikani, rumunsko thaj e rromani, pe save si kaja amari škola jekhutni ande regiono, sar vi te lundžaren e studije po mastero ande kaja škola. Katar školako 2022/23. berš sikavimasko kotor barjarel pes pale jekh sikavimasko kotor, khajda akana e Vuči škola ando Vršco kerel vi o sikavipe pale medicinske phenja/tehničarja.

Sajekh djes sikavipe si barvalo grižatar pale dipaske čavorra trujal e trandaberšeki organizacija akana pindžarde maškarthemutne kidipasa pale dipaske čavorra, inkljimasko lilvрано kotor, ketani buti manušenca andar o Vršco, bivladake kidimasa, andar e Srbija thaj andar sasti lumlja. Kova so kerdam ketane averenca šaj te dikhel pes vi ande gavutne thaj maškarthemutne projektura ande savi e Vuči škola kerel, sar vi pe kotor pale sajkhutno zuralipe sikamnengo trujal akredituime programura. E inspiracija pale neve sikavimaske programura thaj aver bisikivimaske butja, e Vuči škola arakhel pe jekh rig, dikhipasa ande neve sikavimaske kotora, kova so trubul te sikljol pes, a pe aver rig – ande barvale tradicionalne molipa savengo si kotor, pe savo kerel piro barvalipe.

Pe Vuči škola ande Vršco khuvel pes thaj barvarel ketano trajo majbut e kultura. Siklope vinajengo thaj e master vinajengo sar vi e medicinske phenja/tehničarja – liduj zurale profesije – del bari sikavimaski zor, baxtalipe thaj šukaripe thaj von majdur buljaren pes sar ande sikavimasko kotor, khajda vi ande ketani buti angleškolosa, sastarimaske kherenca, vuče thaj aver sikavimaske thanenca biladake kidimasa thaj ande amari phuv numaj vi avrijal...

Paćavimasa kaj khanč aver či šilavel o drom koleske kon sikljol, thaj kon ažutil les te džal anglal thaj te džal sigo thaj dur, sar lačho fundo taj orta mol savjake džal. E Vuči škola zorasa kamel te savorenge studentonenge del lačho fundo pe savo barjarela vinajipe thaj sikavipe majternengo thaj sar vi e piri sastarimaski praksa. Thaj sa jekh si la po gindo, kaj si lačho sikavipe thaj vinajipe thaj pakiv, thaj kamlipe thaj korkoro egzamplo sajekhe sikavimaske manušenje thaj te von roden te barjaren thaj zuraven pes.

I Xarno andar e historia školaki thaj e foroski

1. Vršco trujal e historia

Ande dumutnipe ramome si, kaj sar e cara bijando si ande tunjariko praistorijako. Majanglune lila save ramon pale gadava foro si andar o paleolito, neolito, sastruni vrjama, ande Purano thaj Maškarutno veko phenen amendje sar trajinas manuša pe gadava than. Ande vрjama kana kava than sas tale rimsko thagaripe ande kotor Dakija pe paxar Vršesko sas rimsko dihljarni.

Ande Maškarutno veko pe kava than sas zuravipen savesko alav si ramosardo sar Kiš Šomljo. Kana pelo o Smederevo (1439) dasikano despoto Djuradj Branković, savo therda katar ungrikano thagar phu kaj amen adjes bešas, vazda pe Vršesko paxar nevi kula pe savi adjes dičhel pe sar semno kale forosko. E rekonstrukcia thaj e restauracia kale thanesko gatisarda si 2015. berš thaj akana o Vršačko dizo čhutino si ande kulturake keripa.

Historičari Feliks Mileker gndil kaj si majangluno lil pale Vršco ramosardo 1427 sar Podvršan aver lila ramon kaj sas majphureder jekh veko anglal. ande XV veko Vršco sas pindžardo pe pire drakhalin andar save cerelas pes majlačho mol, pale savo ramosarde ande lila katar 1494. berš. Ande xoraxane vrjama savi teljarel 1552. berš, Vršco akhardape Semlit thaj gadava nav šaj te arakhas ande xoraxane lila (ande jekh lil andar 1579). Ande gadaja vrjama, o Semlit sas bešipe nahijako. Ande vrjama kana xoraxaja sas ande Vršco majanglal si importantno maripe savo sas maškar Dasa thaj Rumunurja ande Banato 1594. kaj o Vršco sas majimportantno centro marimasko. Maripe sas tasado axoraxaja mudarde savoren save vazdipe maripe, maškar save sas vi pravoslavno episkopo Teodor saves but marde thaj po agor mudarde. Po agor XVIII veko, ande vrjama kan asas Bečko maripe, e Austrijancurja dine ande Vršco thaj ande leste ačhile dži 1701. berš. Sar sas ramosardo ande vršačko-sebeško eparhija andar 1713.berš, Vršco sas nahija e 102 čheresa. Xoraxano thagaripe agorisajlo 1717. berš, kana austrijake uruvna line Banato. Ande gadaja vrjama ande Vršco sas 70 khera, 32 cara katar majanglune berša, godolastar kaj pe kava tan sas but maripa. Katar 1723. berš avile e Njamcurja save vazdine care paše dasikane khajda kaj dži 1759. berš sas duj politikane kotora: dasikane thaj njamcicko. Ande maškarutni vrjama, Vršco sas mardino ande maripe ande vrjama kan asas austro-xoraxano maripe ande 1737-1739, ande leste but manuša sas mudarde numaj mule katar nasvalipa save sas ande Banato. Ande vrjama kan asas paluno austrijako-xoraxano maripe 1788-1791, thagaresi uruvna mekla o foro daratar katar xoraxaj, numaj manuša save trajinas ande Vršco čidipe e šerutneja kasko alav si Jakob Heneman thaj lesa či dine te Xoraxaja den pe lengo foro.

Zuravipe privredako sas ande XVIII veko, sas vazdino kana si dine bikineske šaipa 1804. berš. Kan sas thagari Franc II 1817. berš pale Vršco phenda kaj si biphanglo thagaresko foro a thoska o Vršco sigo barvajlo. Paše godova kaj si barjardi e privreda o Vršco si pindžardo vi pe mol savi si vi adjes pindžardi thaj si semno kale forosko.

Zuravipe privredako teljarda 1919. berš kana uladinepe Banato thaj Thagaripe SHS thaj e Rumunija, kana o Vršco sas foro pe themeski linea thaj godolastar xasarda majbut katar piro barvalipe. Khajda sas vi kana nakle maripa. Nesar averčhande sas maškar kale duj phuvja katar šovardeš berš ande nakhlo veko kana zurajlo ekonomsko kotor. O Vršco ande kaja vrjama sas vi

zuralo ande farmacija pindžardo sar ande Srbija khajda vi ande aver phuvja. Zuravipe privredako šaj te diklapes vi ande aver kotora sar kaj si e prehrambeno, bikinesko, hemijsko thaj aver industrija. Adjes si kava foro pindžardo sar industrijsko, bikinesko, kulturako, sikavimasko, paćavimasko thaj sportsko centro savo ande vrajama savi avel avela majzuralo.

Kana andegdata o Vršco teljarda te zuravelpe ande privreda thaj e kolonizacija savi sas XVIII veko, vo sas foro saves sas majbut manuša ande sasto Banato. Ande 1777. berš sas les 700 ĉhera a 1792 ande Vršco trailas 8403 manuša. Djindo manušeske barjolas vi ande 1840 kana sas 15 403 manuša. Ande kaja vraja majbut manuša sas e Temišvares. Majpaluno ramosaripe manušengo savo sas 2011. berš ande Vršco trajil 35 701 manuša.

O Vršco sas bešipe pale pravoslavno eparhija ande vrjama kan sas e xoraxaja. Majpurane lila si ramosarde katar agor XVI veko, kana ramón pale Teodoro sava sas šerutno kana sas maripe e xoraxanenca 1594. berš. Ande XVIII veko kana Banato nakhla pe Hazburško rig šaj te mothos kaj kaja eparhija sas kidimaski sar pale Dasa khajda vi pale e Rumunurja. Ande 1759. berš vazdino si Vladikano kher ande sava si vi adjes bešipe pale Banatoski eparhija.

Kana si pučipe pale kulturako aresipe, o Vršco šaj te ašarelpe pire barvale kulturas. Ando foro si importante institucije save si purane sar kaj si Forosko muzejo, Forosko lilarne kher, Themesko pozorište, Lilarni komuna Vršac; ande Vršco si bijande thaj trajisarde pindžarde artisturja. Maškar majpindžarde si Nikola Nešković, baro pinturo Paja Jovanović, opersko djilabarni Sultana Cijuk, Jovan Sterija Popović dad dasikane lilaripako, poeto Vasko Popa, arhitekto Dragiša Brašovan, šahisto Boro Kostić, pindžardo historičari Feliks Mileker thaj aver.

Ande Vršco dakanara trajin majbut them majanglal sas e Dasa, Njamcurja, Rumunurja, Madjarja, Jevrejrurja, Roma thaj aver. Godolastar kaj trajin pe jekh than averčhande manuša ande amaro foro si trin konfesije, maškar save si pravoslavne, katolikane thaj protestantske. Barvalipe forosko šaj te dičhelpe sar ande leski natura, khajda vi ande kultura, tolerancija thaj paćivalipe maškar manuša save trajin pe jekh than. Vršco si khasavo foro.

Ande leste šaj te dičhelpe kultura, thaj e tolerancija maškar mauša save keran svato pe piri dejaki čhib sar vi paćivalipe maškar sa e manuša save trajin ando Vršco. Gadava sajekhutnipe šaj te dičhelpe vi adjes maškar manuša save džan ke pire amala save si averčhande paćape ando Del, numaj kana džan vi ande Ortodoksnو vi ande Katoličko khandjiri, numaj kana džan pe boldipe ke pire amala saven si varesoske aver paćape, numaj kana lenpe maškar peste averčhande paćapesa. Paćas kaj o Vršco sas, si, thaj avela, foro ande sava trajil tolerancija pale sa kola save trajin ande leste.

2. Irisaripe po barjaripe sikavimasko thaj pe sikljope manušengo ando Vršco

Ando Vršco katar 1727. berš sas putardi nemačko sikamni škola, vazdini paše Katoličko khandjiri adjes. Pale dasikani škola ande Vršco ramol ande lila katar e bešavni savi sas po Karlovačko saboro andar 1769. berš. Phenen kaj vazdine e škola biš berš anglal, godolastar kaj katar 1751. ando Vršco si bešipe pale rašaja „E školaki uredba pale bešipe katar e nemačke škole“ sas lil savo dija e Ilirsko Dvorsko Deputacija te 1784. berš ramol sar musaj te putarenpe dasikane thaj e rumunske škole ande Temišvarsko Banato kaj si ortodoksne khandjirja te putren dasikane škole. Dasikane episkopurja musaj te bičhalen ando Bečo pe sikavipe terne manušen save avena sikavne. Ohtovardeš berš 18. veko ande Banato sas 218 dasikane škole thaj gadići sikavne save gatisarde e škola ande Temišvaro ke nadzorniku Teodoro Janković-Mirijevski.

Andar o lil Eparhijsko konzili andar 1796. berš šaj te dičhelpe kaj ando Vršco sas vi aver škole pale rašaja paše Uspensko khandjiri. Ande gadaja vrjama po angluno than ande eparhija Banatoske avel episkopo Josifo Jovanović - Šakabenta savo vazda ando Vršco e Gramatikani škola 1790. berš. Vršačko Gramatikani škola sas ando niveli cikne školake (sar e gimnazija savi naj gatisardi) thaj ande savi sikavipe sas pe njamcicko thaj latinsko čib a sar aver čibja sas dasikani thaj rumunsko čib; vazdini sar vi aver gimnazije ande Ugarsko, sas e gimnazija ando Karlovco, savi si putardi berš djes majpalal, majpindžardi škola ke Dasa ande Utar Ugarsko ande gadaja vrjama. Dujto sikanmi savi si importantno ando Banato si Dasikano-rumunsko klirikalno sikavipe vazdino katar 1822. dži 1867 berš ando Vršco sas importantno pale rašaja andar dasikane thaj rumunske khandjirja. E škola sas po niveli vuče škole thaj čerda pe duj čiba.

Ando Vršco po agor 18. veko sas vi grčko thaj jevrejsko škola, savi majpalal čerelas bući ande Rektorato pale nemačko sikamni škola kote čerenas duj sikamne. Ande berš 1851. Thagaresko ministarstvo pale sikavipe anda o lil te ande Vršco vazdelpe Podrealka (teluni realka katar e duj razredurja), ande savi sikljonas sikamne pale aver strukovne škole, majanglal pale kole save kamenas te džan majdur ande vršačko Sikamni škola. Kova so sas majimportantno ando Vrsco ande koja vrjama si kana putajli sikamni škola (29. novembri 1852. ando si lil pale lako putaripe, a Škola teljarda te čerel bući 1854. berš). Alav e školako sas: Deutsche katholische Lehrerbildungsanstalt (Nemačko katolikano čer pale sikavipe sikavipengo) numaj- sar akhardenpe ande koja vrjama e škole - Preparandija. Thagarune dekretova katar 27. decembro 1860. berš čhinado si Dasikano vovodstvo thaj Tamiško Banato thaj dino si ande thagaripe ande Ugarska, kana si sasto politikano-administrativno aparato katar o Dasikano Vojvodstvo meklo thaj dino ande Ugarska, so majdur čerelaspe khajda, te ande jekhutni Ugarska čerelpe jekh nacija pe ungriko čib. Godolastar e Njamcicko sikamni škola nakhli katar Vršco -nemačko than, ande Segedino kaj sikamne trubuje te sićon ungriko čib. E škola nakhli ande Sikamni škola savi sas putardi kote. Kava sas agor katar e Njamcicko sikamne školako - 1871. berš.

Paše duja kale sikamne thana, ande Vršco sas vi aver škole. Ande školako 1885/1886. berš o Mileker phenel kaj sas e škole sar: e gradjansko muršikani škola katar štar klasurja pe ungrikani tahj njamcicko čib; vući džuvljikani škola katar duj klasurja; xamipe škola, katar trin klasurja pale murš thaj duj pale čheja; djiljarni škola pale lauta thaj flauta; dasikani pačavni škola katar šov klasurja pale murš thaj šov pale čheja; e zanatsko škola, e privatno škola pale sikavipe čhejengo katar štar klasurja themeske thaj trin klasurja katar gradjansko škola, trin privatne vinajenge škole.

Sikamni škola boldini si Vršoske 1920. berš. Kerdi si katar o sikamnengo kurso pale sikamne save boldinepe andar o Jekto maškarthemutno rato thaj putardo si majanglal ande Baro Bečkereko, a ande gadava berš čhutini si ando Vršco. Ande late džanas sa manuša andar o Banato thaj Podunavsko than. Sikavipe sas trin berša katar 1929. berš lundžardo si sikavipe pe pandž berš, thaj khajda dži ke 1941. berš, a katar 1954. berš nakhli pe pandž berš. Katar 1933. berš e Konvencija pale minoritane škole ande Banato, ramosarda o ministro katar e avrjalutne buća ande Jugoslavija thaj e Rumunia ande kaja škola gatisarde vi e sikamne pe rumunsko čib. Katar 1949. berš ande škola putardo si vi klaso pale vinaja.

Pedagoško akademija "Živa Jovanović" putardi si 1973. berš kana si andi e Odluka katar e Skupština Pokrajinaki. Kava sas jekhutni vuči sikamni škola ande savi džalas pes šov berš pe duj nivela: angluno niveli sas katar štar berš, a dujto katar duj berša. Ande late sikavenas e sikamne. Ande berš 1993. Pedagoško akademija nakhli ande Vuči škola pale sikavipe vinajengo, a akreditacija lija 2007. berš sar Vuči škola pale strukovno sikavipe vinajengo trin berš, šaipasa te lundžaren e studije pe specijalističko niveli.

Studijako programo pe fundoske studie thaj e škola – Vuči škola pale strukovno sikavipe vinajengo „Mihailo Palov“ – (re) akredituime sas 2012, 2014. thaj 2016. berš, a 2018. berš akredituime si vi master studie. (Majbut katar kava šaj te dikhen pe <https://www.uskolavrsac.edu.rs>) Vuči škola pale strukovno sikavipe vinajengo „Mihailo Palov“ ande školako berš 2022/23. kana kerda e akreditacia ande medicinsko kotor – *Strukovno medicinsko phen/tehničar*, lija aver nav: Vuči strukovno vinajipasko thaj e medicinsko škola ande Vršco.

3. Andar e historia sastarimaske kultura thaj sikljope manušengo andar o sastarimasko kotor ando Vršco thaj trujal leste

Ande XII veko ande dasikane manastirja e kaludjerja barjarde sastarimaski kultura thaj vinajipe. Kana keras svato pale vrijama kana sasa otomansko thagaripe (1552–1716) kova so si ramosardo ande historia sastarimaski ando Vršco thaj lesko trujalipe, tikne si, numaj sar nakhelas e vrijama, ande opaš XVIII veko – ande Vršco kerda angluno sastarimasko kher. Athoska, ande dasikano foro, Dasikani khangiraki komuna ande 1779. berš kerda Dasikano hospitali (kher pale bešipe, sastaripe thaj barjarpe nasvalengo), savo sas čhutini ande porta Saborno khangiraki. Ande opaš XIX veko, njamcicko esnafo kerel Njamcicko esnafsko hospitali, paše kher Njamcicke hospitaleske. Paše keripa anglune hospitalanca, ando Vršco teljarde te keren pes vi anglune apoteke. (lino: <http://www.vrsac.com/>). Ande XIX veko ande Vršco sas čhutine majbut hospitala pale soldatura.

Po agor XIX veko, 1893. berš, ande Vršco kerel pes Kidipe pale arakhadipe sastipasko thaj pale prirodno sastaripe, ande savo sas kola save džanas gindimasa pale Švajcarco Arnoldo Rikli, a savo kamelas te sastarel nasvalen prirodosa – khamesa, danfosa thaj e pajesa. Katar 1895. berš, Kidipe kerel vi o Zavodo pale najardipe „Rilkiesko xaing“. Ando Vršco 1909. berš kerel pes Antituberkolako dispanzero. Angluno sanatorijumo ande Vršco – „Sanitas“ kerda o dr Ludvig Meheš thaj kher si vazdino 1911/12. berš tele ke pahar Vršacesko. Maškar duj themeske maripa ande Vršco kerde si trin sanatoria save sas kinde katar trin sastarne andar o Vršco. Ande kaja vrijama putarde si duj apoteke. Ande 1947. berš Foroski livilarni djeli ande kher kaj sas o sanatorijumo „Sanitas“, a 1953. lel nav ande „Sajekhutni sastarni“, a 1956. palem lija nevo nav ande Sajekhutni sastarni „Andja Ranković“; 1960. berš teljarde buća te kerel pes nevi sastarni, savi teljarda bućasa 1965. Ketanipe e sastarimaske kherengo ande Vršco, Plandište, khera sastarimaske thaj e sastarimaske stanice kerdo si ande 1967. berš Medicinsko centro „Andja Ranković“ (lino: <http://www.vrsac.com/>). Ande berš 2000. putarda pes nevo sastarimasko kher. Medicinsko centro „Andja Ranković“ lija nevo nav Sastarimasko centro Vršac, a 2009. berš Sajekhutno sastarimasko kher Vršac uladilo sar jekhutno sastarimasko kher andar o Sastarimasko centro Vršac (lino: <https://obvrsac.com/>). Ande Vršco kerel vi sastarimasko kher savo adjes indjarel o nav Neuropsijihatrijsko sastarimasko kher „Dr Slavoljub Bakalović“ tsavo inzarel specijalizirime sastarimaske buća (lino: <http://www.vrsac.com/>). Paše sastarimaske khera save si ramosarde anglal, save therda e phuv Srbija adjes ande komuna Vršac keren majbut privatne sastarimaske ordinacije thaj jekh poliklinika.

Andar e historia sastarimaski ando Vršco, boldas amen vi pale jekh pindžardo manuš – dr Gavrilo Pekarović (1812–1851), kaski si buti phangli pale angleškolake šavorra thaj sastipe. Dr Gavrilo Pekarović sıkljilo e medicina po Univerzitetu ande Budimpešta, kaj gatisarda la, Doktorato thaj e specijalizacija kerda pale pedijatrija; sas amalno thaj sastarno e Jovanoske Sterija Popović (1806–1856), amalipe manušesa savo barjarda dasikani drama, indjarda les te trajil ando Vršco. O Pekarović sar studento sastarimasko, 1836. berš ando Budimo inkalda angluno pustik sar barjaren pes e čhavorra pe dasikani čhib – „Čadoljub ili Negovanje dece u pervim godinama života“. Kava angluno pedijatrijsko lil ande amari phuv dija leske nav sar angluno sastarno pale čhavorra thaj godolastar o Vršco si foro saves si o statuso ande savo inklista angluno čhavrikano sastarno ande Vojvodina (lino: Šljapić, Ž., Šljapić-Roganović, M. (2002). Čhavrikano arakhadipe ando Vršco thaj lako barjaripe. *Medicinski pregled*, 55(9-10), 431–435, šaj te dikhel pes pe: <https://doi.org/10.2298/MPNS0210431S.rig 431>).

Kana si pučipe pale sikljope sastarengu ando Vršco trujal e historia, vučo sikljope therdo si, sar mothol pes ande sikavimasko drom ande biografija Gavriloski, dur katar o Vršco. Adjes, studentonege si talo vast sikavimaske centrura (ando Beogrado numaj vi ando Temišvaro ande Rumunia, majdur ando Novi Sad, dži kaj si majpaše lenge ande Pančevo kaj kerel e privatno stomatološko kher). Kana si pučipe pale maškarutno sikljope ande sastarimasko kotor, sikamne andar o Vršco djele dži 2004. berš ande stručno škola ande Pančevo sai sikljarel pale kotor *Sastaripe thaj o socijalno arakhadipe*; katar 2004. berš sikamne save bešen ande vršačko komuna šaj te sikljon maškar aver, pale medicinsko phen-tehničar ande piro foro ande Hemijsko medicinsko škola. Po agorisaripe maškarutne sikljovipasko, te kamena majdur te džan ande

Škola thaj te lundžaren sikljipe ande medicina, andar kaja numaj vi andar aver škole andar o Vršco, musaj te dromarenas ande aver forurja, a poćinipe sikljovipasko but droma poloćelas lengo sikljope. But lendar čhinadenas piro majdur sikljope. Ande palune berša, gatisarimaske sikljarnenge del pes šaipe te ande privatno Vuči strukovno škola – Internacionalno centro pale profesionalne studie andar o Beogradu. Telajripe programosko *Strukovno medicinkso phen/tehničar* pe Vuči škola ando Vršco – (re) akredituime phuvjaki institucia e majbutberšeske džanglimasa ande sikavimasko – del šaipe, maškar aver, te sa e sikamne (andar e komuna Vršac thaj aver thana) te loke lundžaren medicinsko sikljope thaj theren majbut šaipa pale vučo sikavipe ande medicinske nauke.

E akreditacia pale fundoske strukovne studie ande medicinsko kotor ando Vršco, barvarda šaipa te sikljol pes pale medicinsko phen/tehničar so si sar šaj te dikhas, lundžaripe thaj tradicionalne barjaripe sastarimaske kultura ando Vršco thaj lesko trujalipe.

Lino: <https://evrsac.rs/vrsacka-bolnica-obelezila-jubilej-35-godina-odeljenja-ortopedije-i-traumatologije/>

II Vuči strukovno vinajipasko thaj e medicinsko škola ando Vršco

1. E misija thaj dadural dikhipa

Vuči strukovno vinajipasko thaj e medicinsko škola ando Vršco kerel stručno siklope vinajengo avedeerena buti čavorrenca ande angleškola pe dasikani, rumunsko thaj e rromani čhib. Studijsko programo *Strukovno vinaj* zurales kerel sikavipe vinajengo save po agorisaripe ande fundoske trineberšenge studie (numaj vi pe master studie), avela len džanglipe thaj profesionalne keripa pale pindžaripa thaj Šaipa čavorrenge, lengo zuravipe thaj barjaripe ande khelipa, rodipa, siklope thaj e vorba, paše paćape thaj arakhadipe kova so si lengo sajekhutnipe, thaj e kultura čavorengi thaj lenge familia.

Sikavimasko kadro si bućarno: ande teorijske rodipa thaj e praktika vinajipaski thaj sikavimaski pale angleškolake čavora; sajekhipakse dikhimasa pale efikasno sikavipe; barajripe thaj zuravipe programosko ketane studentonanca; dikhipe thaj zuravipe korkoropeske kompetencie.

Vuči strukovno vinajipasko thaj e medicinsko škola ando Vršco kerel strateško barajripe manušengo khajda kaj pire programosa del Šaipe te lačho kadro kerel buti pale vinajipe thaj sikavipe čavorrenge katar majanglune berša pe dejaki čhib, ande majbut kulture. Khajda sikljarden vinaja si šajipe te sigo bućaren pes, a angleškolake čavorra savenca kerel buti kava kadro si len Šaipe pale lačhi integracia bi ververipa katar e kultura numaj socijano kotor. Katar školako 2022/23 berš, kana lijam e akreditacija pale fundoske studie andar e sastarimaske kotora – *Strukovno medicinsko phen/tehničar*, e Vuči škola kerel vi e stručno sikavipe pale *medicinske phenja/tehničarja*, resesa te khajda vuče sikade te den sastarimasko ažutipe čavorrenge thaj e ternenge, phurederenge thaj e phurenge sar vi pale e promocia sastipaski thaj te pe vrijama kerel pes e prevencia katar o nasvalipe ke saste manuša. O programo sikavel e strukovne medicinske phenja pale korkorutni butni, sar vi pale buti ande sastarimasko timo, te planirin thaj barjaren o kvalitetu bućako, te keren e kontrola bućaki thaj te džanen te keren bući trujal ajdesutne principura ande sastarimaski praktika.

Strukovne vinaja thaj e medicinske phenja/tehničarja save sikljon pe Vuči strukovno thaj e medicinsko škola ando Vršco len khasavo džanglipe, buti, thaj e kompetencie save den lenge Šaipe te keren ande averčhande kotora sastripaske, te kamlipasa keren nasvalenca, numaj te keren buti sa e čavorrenca ande multietnikane thaj interkulturnake thana, te godjaverimasa haraven e pharipa angla lende ande buti, Šaipasa kaj sasto trajo sikljona.

2. Sajekhutnipe ande sikavipe sar kaj si ande Evropa, kompatibilnost thaj sajkehipe aver programenca

Ande akredituime studijske programura Vuče školake ando Vršco čhutine si adjesutne maškarthemutne dikhipe, so dija majdur o drom te keren pes e programura pale sikljope sikljarnengo save kerena buti angle škole, a majdur vi pe gindipe sar te keras o programo andar o medicinsko kotor. Res si te e studentura sikljon pe korkorutno thaj e socijalno keripe ande adjesutni vrijama, a kana ande fokus si amen programo andar e medicinsko – thaj ande sastarimasko sistemo. E Vuči škola trubul te inzarel buhlo fundosko sikljope vinajenge thaj e medicinske phenjenje/tehničarja, ande savo lengo barjaripe andar o dikhipe katar evropaki rig, majanglal si ande funkcia te: den ternenje džanglipe, sikavipe savo trubula len sar kam aven gatisarde pale pharipa save aven evropaske trajimasa; telajripe ternengo pale mobilnost, buti ande sajekhdjesesko trajo ande multikulturaki thaj multilingualno Evropa, sar vi zuravipe ternengo te arakhen piro ketano kulturako ačhadipe thaj te pheren pire forutne buća.

Ande fokus si sikljope pale trajo, pale buti ande demokartikano trujalipe; pale ketani buti ande Evropa; pale promocia sa e talentura, pale kreativnost, korkorutno barjaripe; kritikano gindipe, korkorutni buti, pakiv sar kaj si e demokratia, manuškane hakaja, ortodoksne thaj humanistikane molipa; buhlo fundosko sikljope; fundosko tang stručno sikljope; pakiv pale evropako ketanipasko kulturako ačhadipe thaj e historia.

Kale ramosarde neve (numaj anglune resa sikavimaske) barjarena: khasavo teljaripe terne manušengi kaj therena ande piro trajo lačhe thaj realistikane pinte pale korkoro lengo trajo, save buljarena ande ketanipe averenca; teljaripe te trajin ande demokratikano trujalipe, a so anel pesa tromalipe, fundosko tromalipe, musajipe thaj ažutipe terne manušenge te so majloke den ande bućako trajo; teljaripe pale buti savi trubul te del buhlo dikhipe pe buti thaj te lel sama pe teorijsko anglunipe thaj kotora bućake sar vi pe e vrijama bućaki; teljaripe pale kulturako trajo sar kam e terne so majloke arakhena xinga pale barvalipe pire odjako, kultura, historia thaj sikavimasko arakhadipe, thaj teljaripe pale trajo ande multikulturako trujalipe; Niveli resesko averčande si katar e phu dži ke phuv. Ande phuvlya ande EU line importantno than sar teljaripe ternengo pale integracia ande futuro. Kana si pučipe pale Vuči škola ando Vršco, čhutine si pe: humanistikano kotor po dikhipe pe manuš (ande sikavimasko konteksto/konteksto trujalipaske ažutipasa), barjaripe gindimasko, čhinadipe katar e averčande problemura, čhinadipa gindimoske thaj keripa orta gindipa pale trujalipa, naučno, zakonoske thaj etikane pučipa sar zuravipe pale vinajipaske/medicinsko struka. Vuči škola ando Vršco, piri vizia thaj dadurano dikhipe sar vi e ramosarde resa, dikhela vrijamasa thaj kerela len averčande sar trubul thaj sar rodel e struka, ande vrijama savi avela.

Adjesutne studijske planura Vuče školake, sar vi e programura, jekhutne si sar aver studijske planurja thaj e programurja pale sikavipe vinajengo ande institucie Evropake (Austria, Norveška, Nemačka, Švajcarska, Irska, Finska, Holandija, Slovenija) sar vi ande phuvja trujal amnede e (Ungriko, Slovačka, Češka, Rumunia, Kroacia). E konceptsia sikavimaski šaj te vvervil pes averenca save sikaven kava profilo – pe pedagške akadamie, pedagoške fakulteturja thaj vuče sikavimaske fakulteturja ande phuvja save ramosardam. Po egzamplu, ande programo *Strukovno vinaj* šaj te dikhel pes vvervipa e studijke programosa ande institucie ande phuvja Evropake, sar vi ande phuvja trujal amende. O plano thaj o programo si kerdo sar e planurja pale vinaja pe kale institucie: Vuči škola pale sikavipe vinajengo „Jožef Etveš“ ande Baja, Ungriko, Pedagoško fakulteto Univerziteto ande Mariboro, Slovenia, ELTE Univerziteto, Budimpešta, Ungriko, Sveučilište ande Pula, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Kroacia.

Sa jekh si vi pale studijsko programo Strukovno medicinsko phen/tehničar savo si komaptibilno avere programenca e phuvjenca ande amaro trujalipe – phuvjenca ande Evropaki unia (Slovenia, Rumunia, Kroacia) sar vi e predmeturja – save si specifikane pe standardurja pale akreditacija ande medicinsk sikljipa. Studijsko programo si kerdo sar si vi ande evropake thaj maškarthemutnengo sistemo siklavimasko (ramosarimasa andar EU pale sikavipe phenjengo – *Ramosaripe katar 2005/36/EZ* thaj o *Ramosaripe 2013/55/EY*), savo del lačho drom pale

bućaripe ande phuvja EU, sar vi lokoder bućaripe. Phanglo kalesa, sar studijske programurja avrijale vučeškolake institucijasa savenca si ververo o programo Strukovno medicisnko phen/tehničar ulaven pes: Vuči medicinsko škola ando Celje (Slovenia), Univerziteto pale medicina thaj e farmacia „Viktor Babeš“ ando Temišvaro (Rumunia), Medicinsko fakulteto, studijsko programo pale medicinsko ažutipe ande Bjelovaro (Kroacia) – studijsko programo: Phenjalipe.

Studijsko plano master pe strikovne studie Vuče školake ando Vršco, sar vi e programurja save inčaren ande peste thaj ververisarde si e studijske programenca aver institucijenca ande Evropa , sar vi ande phuvja trujal amende. O plano thaj o programo si kerdo khajda te avel sar ande aver planurja savenca sıkljol pes e sikamne pale angleškolake čavorra po niveli master pe kala e institucie: Univerziteto ando Oslo, Finska (*University of Oulu, Department of Educational Sciences and Teacher Education*; nav programosko: *Early Childhood Education programme*), Pedagoško fakulteto Univerziteto ando Mariboro, e Slovenia (nav programosko: *študijski program 2. stopnje Predšolska vzgoja*) thaj o Mančester Metropolitan univerziteto, Engleska (nav programosko: *Early Childhood*).

Ververipa Vuče školake e programenca ande aver phuvja dikhel pes vi ande godova kaj si amen o sistemo pale bodurja, thaj kerel pes pe standardurja ande Evropa, samasa čutine angle egzamoske buća thaj e egzamurja studentonenge, khajda kaj gindil pes pale poenurja e studentonenge. Paše gadava, kaj e studnetonenge del majneve džanglipa andr e sıkljovimaske thaj sastipaske kotora, lel sama vi pe neve naučne dikhipa, neve metode sıkljovimaske, sar vi o kontinuiteto dikhimasko pale sa jekh o studneto po kurso.

3. Vuči škola ande djindura

Adjes, butivar dikhel pes ande djindura, procentura, lila. Kova so ande kaja škola šaj te djinavel pes, xarne ramosarasa kate.

Akredituime sar vučeškolaki phuvjaski sikavimaski ustanova – majbut katar 15 berša.

Naučno-sikavimasko kotor: 2 kotora (Društveno-humanistikane thaj e medicinske džanglipa).

O sikljope pe 2 nivelura: fundoske strukovne studie thaj o master strukovne studie.

Majbut katar 1650 gatisarde vinaja thaj prikal 280 vinaja-specijalizantura, master strukovne vinaja majbut katar 120.

Sikljope pe 3 čhiba – dasikani, rumunsko thaj rromani.

Majbut katar 80 droma e sikamneandar e Vuči škola djele pe stručne kidipa thaj naučne konferencie ande phuv thaj avri ande jekh berš.

Ande jekh berš e sikamne andar e Vuči škola ando Vršco, ramon ande naučno thaj e stručno periodika thaj aver, majbut katar 100 džanlimaske thaj e stručne lila, monografia, publikacia thaj aver lila.

Barvale projektne buća – sikamne Vuče školake, ande kotor školako/numaj avrjal (averenca keren buti/vinajpiasko-sikavimaske/institucijenca, bivladake kidimenga thaj aver), ande školako 2021/22. berš sas ande majbut katar 15 averčhande projektura.

E seminarja thaj e akredituime programura pale zuravipe – si e tradicia lundži katar 20 berša.

E mobilnost studentonegi thaj e sikljarnengi – si amen o šaipre te sikljovas pe 10 averčhande avrjalutne univerzitetura, kamlipasa te buljaras kava djindo.

Paše 30 rotale sinija pale dipaske čavorra.

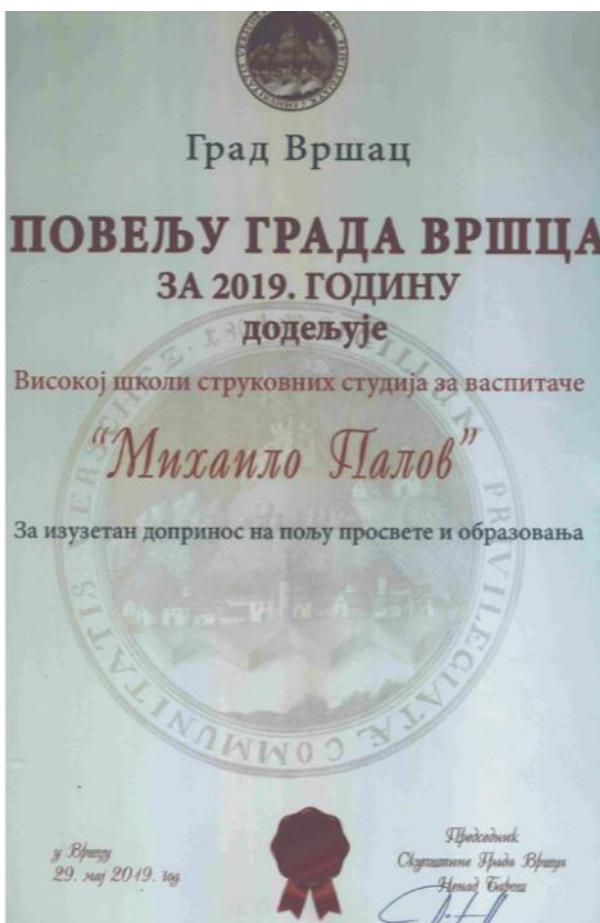
Inklimaski buti Vuče školake – paše 30 berša si lundži; dži akana inkaldo si majbut katar 300 nava lilengi ande 5 lilenge khera.

Lil *Rodipa ande pedagogia/Research in Pedagogy* – čutino si nade majbut katar 10 lumljake elektronsko baza lilengi thaj dži akana majbut katar 20 inkliste djindura.

Butivar avrjalutne sikavimaske buća – majbut katar o Čhibako klubo Vuče školako ando Vršco (trujal 60 khelimata pale čavorra, trujal 20 inkluzivne e radionice); trujal 3 dešeberšesko buti savo kerda o Xoro, paše 10 integrativne motorikane-defektologikane radionice čavorrenca andar o kidipe „Otvoreno srce sveta“...

Butivar artikula – artikule ande Evropaki asocijacia vučeškolengi institucia (EURASHE), *European Talent Point*, artikula ande Konferencia akademijke strukovne studijke Srbijke (KACCC) thaj aver.

Pindžarde dipa: Vuči škola ando Vršco indjarel evropaki Erasmus+ povelja pale vučo sikljope (2021–2027), lija e Povelja foroski Vršac (2019), lija bari sumnakuni medalja pale vučo kvaliteto ande sikljope (2023)...

CERTIFICATE }

This is to certify that

Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov“ Vršac

became qualified for the title of

ERASMUS CHARTER FOR HIGHER EDUCATION 2021-2027

The European Commission hereby awards this Charter to:

VISOKA ŠKOLA STRUKOVNIH STUDIJA ZA OBRAZOVANJE VASPITACA

The institution undertakes to:

A kova so naštik te djinavel pes djindurencu, si molipa save e Vuči škola sa jekh djes barjarel. Kate khuven pes ketano trajo katar majbut e kultura, barjarel pes e foroski thaj maškarthemutni buti e angleškolengi thaj e sastarimaske kherenca, vuče thaj aver školanca, univerzitatonenca, manušenca, bivladake kidipenca thaj averenca, ande amari phuv numaj vi avrijal...

4. Sikavimaske planura ande Vuči strukovno vinajipako thaj e medicinsko škola ando Vršco

Studijsko programo pale vinaja ande školako 2023/24. berš

Kotor	Školako 2023/24. berš	Programo	Bućarno nav	Sikavimasko plano šaj te lel pes pe adresa:
Društveno-humanistike nauke	1. berš sikavimasko	Strukovno vinaj (trin berš, 180 ESPB)	Strukovno vunaj	https://www.uskolavrsac.edu.rs/ wp-content/uploads/2022/05/Upisni- informator-2022.pdf (стр. 8 и 9).
	2. thaj 3. berš sikavimasko	Vinaj pale angleškolake čavorra – fundoske studie (trin berša, 180 ESPB) – programo modulanca	Strukovno vinaj Strukovno vinaj e kompetencijasa pale buti e majtikne čavorrenca Strukovno vinaj kompetencijasa pale buti pe anglikani čib Strukovno vinaj kompetencijasa pale buti e socijalno- depreivirime čavorrenca	https://uskolavrsac.edu.rs/info/va spitac-dece-predskolskog-uzrasta/
	1. thaj 2. berš sikavimasko	Strukovno master vinaj – master strukovne studie (duj berša, 120 ESPB)	Strukovno master vinaj	https://uskolavrsac.edu.rs/info/st rukovanji-master-vaspitac/

Studijsko programo pale medicinske pheja/tehničarja ande školako 2023/24. berš

Kotor	Školako 2023/24. berš	Programo	Bućarno nav	Sikavimasko plano šaj te lel pes pe adresa:
E Medicinske nauke	1. thaj 2. berš sikavimasko	Strukovno medicinsko phen/tehničar – fundoske studie (trin berša, 180 ESPB)	Strukovno medicinsko phen ¹	https://uskolavrsac.edu.rs/info/strukova-medicinska-sestra-tehnicar/

Pustika pale sa e progromaura šaj te dikhen: <https://uskolavrsac.edu.rs/info/knjiga-predmeta-silabusi/>. Ande školako 2022/23. berš programo pale fundoske studie *Vinaj pale angleškolake čavorra* (e modulenca: Fundosko modulo – *Strukovno vinaj (Modulo vinaj e kompetencijasa pale buti e majtikne čavorrenca; Modulo vinaj kompetencijasa pale buti pe anglikani čib; Modulo vinaj kompetencijasa pale buti e socijalno-depreivirime čavorrenca)*) akredituime si ando programo *Strukovno vunaj*.

---

¹ Sar si ramosardo ando Pravilniko katar e *Patrin pale stručne, akademske thaj e naučne akharipa*: 53/2017-100, 114/2017-38, 52/2018-123, 21/2019-302, 34/2019-185, 6/2020-122, 24/2020-4, 152/2020-65.

5. E sikamne

E Vuči strukovno vinapiasko thaj e medicinsko škola ando Vršco ande piri strategija ramosarda khajda te bućarel majlačhe thaj kompetentne sikamne pe trin čibja (dasikani, rumunsko thaj romani). Čerelpe sa jekh evaluacia savi si phangli pale bućaripe thaj losaripe sikamnengo. Akademsko niveli thaj naučno džanglipe , numaj reference sikamengo si sar si ramosardo ande plano thaj programo Uče školako. Khajda šaj te vučo kvaliteto savi rodel e Komisija pale akreditacija thaj tradipe pale kvaiteto pe uče škole, sar e studenturja šaj te sićon so maj lačhe. E griža pale kvaliteto sikamnengo, numaj pedagoško bući pe Uči škola ande Vršco, paše ramosardi procedura thaj losaripe, čerel te vi majdur e sikamne čeren pe piro džanglipe.

E Vuče škola ando Vrpcu si šov stručne kidipa. Von si:

1. Stručno kidipe pale pedagogia,
2. Stručno kidipe pale filozofia thaj društvene nauke,
3. Stručno kidipe pale dejake čhiba (dasikani, rumunsko thaj e rromani),
4. Stručno kidipe pale metodike,
5. Stručno kidipe pale aver čiba
6. Stručno kidipe pale medicinske nauke thaj e psihologija.

Stručne kidipa piri bući buljaren, dičhen so šaj te čeren averčhande, majlačhe a thoska majsig kana avela o Nastavno veće mothon piro gindo.

Vuči škola ando Vršco sa jekh lel sama, del piro gindo thaj zuravel sikavipaski, rodipaski, pedagoško buti sikamnengi, savi si čutini pe:

- telajripe pale nastava;
- konsulatcie;
- mentorsko buti;
- Te ramosren naučne lila ande naučno thaj e periodika
- Šaipe te džan pe maškarthemutne kidipa
- Šaipe te keren pe projekturja sar kordinaturja
- Šaipe te keren buti e sikamnenca ande aver phuvja (maškarthemutne rodipaske projekturja, thaj aver)
- Ramosaripe lilengo andar save sikljon e studenturja
- Šaipe te kerelpe e pinturake izložbe sar vi bašalipa
- Šaipe te ramon e monografikane lila thaj aver.

Pire strategijasa del šaipe te sa jekh sikljol pes, stručno thaj e naučno barjarel sikljope, sikavipe sikamnengo thaj aver manušengen ande škola, sar vi dikhipe sar kerel pes ande škola. Bućarne biografie e bibliografiencia šaj te dikhen:
<https://www.uskolavrsac.edu.rs/profesori/>.

6. E studentura

Pe Vuči strukovno vinajipasko thaj e medicinsko škola ando Vršco, ande sa jekh berš sićol trujal 300 studentura. E studentura si andar o Vršco thaj katar e forurja paše, numaj si vi kola save avile dadural (Alibunar, Bela Crkva, Kovin, Smederevo, Požarevac, Beograd, ,Pančevo Zrenjanin, Novi Sad thaj aver), paše sikamne andar e Srbija, ande sa jekh berš aven vi andar e Rumunija, Crna Gora, Ungriko. Si majbut e vrijama sar aven vi e studentura dadural andar amari phuv, sar vi jekh djindo andar e Rumunija, Crno Gora, Ungriko. Sikavipe pe fundoske studije džal pe trin čhibja: dasikani, rumunsko thaj rromani so si lačhe kana kamas te buljaras e interkulturalnost maškar e studenturja, savi si pindžardi pale Vojvodina. E studenturja sićon so si interkulturalno kompetencija thaj godolastar šaj te keran buti aver manušenca save čeren svato majbut katar jekh čhib thaj saven si majbut katar jek identiteto. Kana gatisaren fundoske studije, e studenturja šaj te ramón majbut sikavipe pe master studie.

Sar anel e nevi vrjama ande pedagogija, katar e sikamne ažućarelpe te korkoro sićon pale štar berš dži kaj si kote. Sikamnen sikaven te pire gndurja šaj buljaren sar vi emocionalno vazdipe. Paša sikavipe savo si len ande škola šaj te čeren vi ande aver sikavipa save si pe Vuči škola. Khajda e sikamne šaj te aven članurja ande rodimaske timurja.

E sikamne sićon te buljaren sikavipe ande artikano thaj kreativno bući khajda kaj djilaben ando horo thaj orkestro sar vi ande dramsko, pinturaki thaj artikani sekција. Kova so sićile šaj te sikaven pe Školake bare djesa. Paše ketane izložbe ande škola čerelpe vi dramske čhelipa. Sikamne korkoro čeren rekvizite thaj e kukle pale khelipe thaj khelen angle čavorra kaj si len e praksa. Paše kava e studentura keren vi aver buća sar kaj si maškar Vuči škola thaj e škola pale majcikne čavora ande foro thaj ande sa jekh berš angle Kulunda e cikne čavoren den khelimata thaj aver so korkoro kerde ande škola. Majlačhe sikamnen, Vuči škola del prezento pale majlačhe kerde buća katar e psihologija, pedagogia thaj artikano buti. Vuči škola ande sa jekh berš kerel o takmičenje pale kola save majlačhe džanen te vakaren. Kote studenturja vakaren kova so gindin pale majaverčhande e trajoske kotora.

Pe Vuči strukovno škola pale sikavipe vinajengo ande Vršco pindžardo si vi parlamento studentengo, kaske losarde studenturja keren ando Veće thaj školako Saveto ande save šaj te inkalen piro gindo pale kova so si importantno pale Vuči škola. Ande Vuči škola si vi pursaka savi del pes majlečhe studentonedje save gatisarde specijalistikane studije. E Uči škola ando Vršco, paše godova kaj barjarel thaj ažutil kova so ačhade amare dada, del šaipe studentonenge te sićon vi vareso nevo, godolastar ramosardam ketane lil e maškarthemutneske Univerziteturja ande Arado, Mariboro, Jašiju, Alba Juliji thaj Sibiju, e Uči škola buljarel e buti ande projekto Erazmus+ savo del šaipe te sikamne thaj sikavne džan ande aver forurja, ande aver phuvja – Kijaki akcija 1/Key Action 1. Gadava si programo, savo del šaipe te studenturja džan po aver fakulteto jekh semestro thaj te kote del egzamurja. Khajda šaj te vi aver studenturja andar aver phuvja aven amende nde amari Škola. Djindo kale studentonengo barjol, a majbut katar kava šaj te dičhen po sajto Erazmus ando Beogrado.

(Majbut katar kava šaj te dikhen: <https://www.uskolavrsac.edu.rs/erasmus-mobility/>.)

E stručno praktika studentonegi si importantno thaj phanglo kotor pe programo ande fundoske thaj master studie pe Vuči škola, sar pale vinaja save avena, khajda vi pale e medicinske phenja/tehničarja.

E stručne praktika si čutine bare djindonanca ande sa e semestrja, thaj anketirime poslodavcura but droma phende kaj si lačhe amare gatisarde studentura, thaj kaj si lačhe sikade pale buti ande struka (ande angleškole thaj e sastarimaske khera). Gindipe katar e Nacionalno akreditaciono komisija (NAT) kana nakhli e akreditacia pale vrijama katar 7 berša pale studijske programura *Strukovno vunaj* thaj *Strukovno medicinsko phen/tehničar* sas kaj si e stručne praktika kerde lačhe thaj kaj si lačhe čutine ande ajdesutni struktura programoski, thaj kaj den šaipa te e studentura so majlačhe sikljon buti ande struka.

Kana džal pes pe *Integrišime stručno praktika 1 – 6* ande studijsko programo *Strukovno vinaj* keren pes thana pale barjaripe džanglimasko, molipa studentonege pale buti čhavorrenca ,

barjaripe pale ketane buća thaj e barjaripa pale profesionalno praktika. Kana e studentura džan pe stručno praktika – futureske vinaja lače kam haćaren čavorengi holistikani priroda barjarički thaj o phanglipe mašakr e socijalno, motorno, emocionalno thaj kognitivno barjaripe čavoresko. Integrišime stručno praktika kerel pes ande raštrake thaj e privatne angleškole ande save šaj te dikhen sar kerem e vinaja ande vinajipasko-sikavipasko proceso sar jekh phanglo kotor ande savo si čutini e griža, ažutipe, vinajipe thaj sikljope (<https://www.uskolavrsac.edu.rs/category/pedagoska-i-samostalna-praksa/>).

Rodipaski stručno praktika 1 thaj 2 pe studijsko programo *Strukovno master vinaj* inćarel ande peste korkorutni buti thaj rodipaski buti studentonengi paše stručno sikadipe mentoresko – profesoro andar musajpaske numaj losaripaske predmetura pe angluno thaj dujto berš, a savi kerel pes ande angleškole savenca e Vuče škola si ramosardo protokolo pale ketanipe numaj ande save si e master studentura bućarne. E master studentura ande kotor Rodipaski stručno praktika trubun te sikaven thaj te kerem sa kova so sikljile sar ande fundosko sikljope, khajda ande kotora sar kaj si didaktičko-metodičke džanglipa thaj e kompetencije pale korkoro buti čavorrenca trujal averčande buća thaj rodimata save si therde pe master studie. <https://www.uskolavrsac.edu.rs/wp-content/uploads/2020/03/02-Vodic-za-izradu-projekata.pdf>. Pe piri inicijativa e master studentura šaj te džan vi pe informalno praktika savi kerel pes avrjal sikavimaske institucijatar, ande o konteksto vinajipasko-sikavimaske buća čavorrenca, resesa te barjaren kamle kompetencije save si ke refleksive praktičarja (<https://www.uskolavrsac.edu.rs/wp-content/uploads/2020/03/01-Informalna-praksa.pdf>).

Po agor, e stručno praktika ande sa jekh katar 6 semestrurja thaj 3 milajeske stručne praktika pe studisjko programo *Strukovno medicinsko phen/* den butivar vuče djindura praktikake (prikal 1250 ande sasto sikljope) savo kerel pes ande sastarimaske khera savenca e Vuče škola si ramosardo memorandum pale ketani buti. kava studisjko programo si vi kana si pučipe pale organizacia thaj e praktika vvervisardo sar ande evropaske thaj e lumnljake sistemosa sikavimaske (e direktiva EU pale sikljope phenjengo – *Direktiva 2005/36/EZ thaj e Direktiva 2013/55/EU*), savi del šaipe te loke arakhen e buti.

7. Trujalipe

Paše ke forosko parko, trujardo vošesa, e Vuči škola si čutini ande nevi, adjesutni zgrada savja si sa pale biphanglo sikljope studentonego. Than ande škola si kerdo pale sikljope thaj e uprava, pherel sa e regulative thaj sar vi e higijenikane nivelura thaj paše gadava si la: baro amfiteatro e 220 bešavnena, tikno amfiteatro e 100 bešavnena, 5 ašundalne (50 bešavna), 1 kompjutersko laboratoria (25 bešavna), 7 thana pale mentorsko buti (75 bešavna); 1 svečano sala savja si 60 thana; maškar kava so si ramosardo si amen vi than [Centro pale sastotrajosko sikljope](#). E Vuče škola si vi o than pale Studentsko parlamento, kancelarijsko than - (3) thaj o than pale studentonengi služba, fiskulturno sala ($410 m^2$) e 2 thana pale furjavipe, than kana del pes andre ande savo si čutine e table pale nevimata. Ande ašundalne thaj e kabineturja si računarja, projekturja, televizorja, laptopurja, interaktivne table, sar vi aver šeja (štampačo, skenero), thaj interneto. E škola del e obuka sikamnenge thaj e studentonenge resesa te so majlačhe roden e lila thaj aver so trubul len pale sikljope. Ande holo školako čutine si e elektronske table internetosa. E Vuče škola si pandž klavirja, elektrikane klavirja, sintizajzerja (10) thaj aver audio-dikhimaske šeja. Ande škola si sportikane thana, a paše si vi o forosko stadiono thanenca pale sporto, save paše školake thana pale sporto varekana aven vi pale studentura.

E Vuče škola si e lilarni ande savi si čutini sasti e literatura, savi trubul ande sikljope thaj ande naučno-rodipasko thaj stručno buti, sar vi pale informacione resura thaj o serviso. Ande lilarni kerel pes: arakhadipe thaj drabaripe pustikengo, lilengo sar vi šaipe te len e informacie thaj e podatkura save si phangle pale lilaripaske materijalura resesa te barjarel pes vinajipasko, sikavipasko, naučno, kulturako thaj aver lačhipa. Sar kam so majlačhe kerelas e buti ande sikavipe thaj barvalipe kulturako e lilvarni kerel ketane aver lilvarnenca, kherenca pale kultura, thaj aver vuče školanca. E studenturja šaj sa jekh djes te sikljon pe kompjuterja, si len štampačo thaj o interneto, lila, pustika thaj aver so si phanglo pale so majlačho sikljope. E pustika (fundoske) – 28246, katar kava 7038 pe rumunsko čib 407 pe rromani čib. Paše fundosko fondo Lilvarna si duj legatura. O legato „Milan Pražić“ e 1052 pustikenca, a ande legato „Mihailo Palov“ si 3500 pustika; E lilvarni si barvali vi e stručne lilenca save dija akademik e Grozdanka Gojkov – 2800 pustika. Jekhe alavesa, e studenturja šaj te sikljon andar paše 35000 pustika pe dasikani, rumunsko thaj e rromani čib (jekh kotor lilengo si pe anglikani, nemačko thaj rusko čib). Računarske šeja ande lilvarni: 5 laptopura thaj 1 računaro pale manuša save keren ande lilvarni. E lilvarni informišil save si neve inkliste pustika pale studnetura thaj e sikamne; ande drabarutni sa jekh djes ačhen neve pustika, kidimaske ramosarimata andar e maškarthemutne thaj e gavutne konferencie, sar vi e lila pe nekabor čhiba. Sa jekh djes šrafisaren e hodnikura školake, trujarde čarjenca thaj e pintorenca, sar vi e krlenca studentonenge; andar e ašundale šaj te ašunen pes e krla katar sikljopa, a ande biašundipe ande lilvarni e studentura drabaren. po interento roden majnevi literatura thaj ramon pire seminarske lila thaj master lila.

E teorijsko sikljope thaj e vežbe, kana si pučipe pale programo Strukovno medicinsko phen/tehničar keren pes, ande amfiteatrura, ašundale thaj e kabinetura ande Vuči škola, a e vežbe thaj e praktika keren pes ande sastarimaske khera save si e – partnera Vuče školake.

8. Sikavimasko-rodipasko, stručno thaj artikano kotor

Sikavimasko-rodipasko, stručno thaj artikano kotor Vuče školako kerel pes ande kala kotorata:

- Ćerel rotale sinija thaj e konferencie pe save vorbilpe,
- Kerel ande gavutne thaj maškarthemutne projektura,
- E sikamne džan pe stručne kidimata ande amari phuv thaj ande aver phuvja,
- Sikljopa (e izložbe, khelimata) katar pindžarde manuša andar e kotora sar kaj si e nauka thaj artistikano kotor,
- Kerel e akreditacie thaj e programura pale barjaripe sikavimasko, vinajengo thaj aver manušengo,
- Inklimasko kotor.

Boldasa amen cara te dikhas nesave lendar.

8.1. Rotale sinija katar e dipe

E Vuči škola ando Vršco kerel ande sa jekh berš Rotali sinija pe savi vorbilpe pale čhavorra save si lačhe ande nesave kotora trajoske. Angluni rotali sinija sas 1995. berš (17. majo), pe savi sas but pindžarde manuša (pale pedagogia, psihologija, lingvistika, bašalipe, pinturako artistikano kotor, vinaja thaj aver), a sa godova dija jekh interdisciplinarno kotor. Katar 14. rotali sinija (sas 2008. berš) kava baro kidipe lija maškarthemutno than. Dži akana sas 28 kidipa, ande save lija piro kotor katar 1000 manuša andar e pedagogia, psihologija thaj aver nauke andar majbut raštra.

Losarasa numaj cira katar kova so inklisto ande palune pandž berša: „Afektivne dimenzije ličnosti i ostvarenje darovitosti” (2022), „Samoregulacija i razvoj potencijala darovitih” (2021), „Daroviti: lična i socijalna perspektiva” (2020), „Kompleksnost fenomena darovitosti i kreativnosti – izazovi: pojedinac i društvo” (2019), „Metodološki problemi istraživanja darovitosti” (2018). „Kompleksnost darovitosti u kulturi učenja” si e tema katar 29. rotali sinija, savi sas ande julo 2023. berš. Ande sa jekh vrijama kana kerel pes kidipe, e Vuči škola inkalel e lila ande Kidimasko lil andar e rotali sinija, save šaj te dikhen online po linku: <https://uskolavrsac.edu.rs/nauka/>

Godolastar kaj ande berša save nakhle thaj kaj kerda pes but pe kaja tema, e sikamne pe Vuči škola ande 2016. berš line statuso European Talent Point. European Talent Support Network (Evropaki astarlin pale zuravipe čhavorengi save si darovite) adjes si majbut katar 300 amalipaske kidipa thaj 39 raštare andar sasti lumja. E Uči škola si pandžto European Talent Point savja si sertifikato ande Srbija. Majbut katar kava šaj te dikhen pe:
<https://uskolavrsac.edu.rs/nauka/.>)

8.2. Projektura - losaripe

Paše naučno-rodipaske, inklimaske thaj aver buća, but gindil pes vi pe projektura ande save len piro kotor vi e studentura andar e Vuči škola. Majdur dasa dikhipe majanglal pe maškarthemutne projektura, save adjes keran pes, numaj save sas palal pandž berša (Majbut katar aver projektura šaj te dikhen po linko <https://www.uskolavrsac.edu.rs/projekti/>.)

- (2021-2024): Adjes kerel pes maškarthemutno *STATUS (Steering Transition and Advancement of Tertiary Underrepresented Students)*, savo si dino katar Erasmus+ programo savo del zor pale programurja save keran inkluzivno siklope thaj ketanipe siklovimasko. E Vuči škola ando Vršco si koordinatoro thaj jekh katar akterja projektoske ande korzicijumo sande savo si manuša andar e Univerzitetura: „1. decembro 1918.” (Alba Julija, Rumunia), Univerziteto Madeira (Portugal), Univerziteto andar o Palermo (Italia), *WEBIN*-o (*Western Balkans Institute*, Beogrado, Srbia), sar vi e manuša andar o Palermo (*CESIE*, Italia). O fokusprojekto si čutino pe barjaripasko trujalipe pe tercijalno niveli sikavimasko šaipasa te so majdur ačhen ande sikavimasko than (e Rroma, migrantura, socijalno deprivirime manuša thaj aver) ando nacionalno thaj evropako konteksto. Paše gadava, o projekto kamel te barjarel e praktika maškar vuče škole thaj aver manuša ande komuna.
- (2021-2023): E Vuči škola kerelas dži ko 2021. berš ketane averenca ande maškarthemutno projekto *FUNED (For Unique New Education Design, RORS-434)*, pokindo lovenca andar o programo *Interreg – IPA CBC* Rumunia – Srbia. Kava programo čhuta piro fokusprojekto pe barjaripe thanengo pe granica sar te so majlačhe bućaren ternen, arakhen trajosko trujalipe thaj barjaren o turizmo maškar regionalne thaj gavurne šerutne, e škole sikavimaske thana, bivladake kidipa, muzejura, thaj kulturake khera., Angluno partnero sas Angleškola „Zrenjanin“, a avrjalutne partnerja sas *Asociatia Kreativ Research – Centrul de Studii Media si Cercetari Sociale i Asociatia Daria – Zambet de Copil* andar e Rumunia. Ando projekto sas po fokusprojekto maškar aver, stručno barjaripe vinajengo thaj neve metodikane buća.
- (2019-2021): Maškarthemutno projekto *Izgradnja samopouzdanja i poverenja na mreži (Constructing Confidence and Trust Online; CoConTrust0)* ketane e manušenca andar e phuvja Paćam Balkanoske kerda o Univerzitetu ande Kamnica, Fakultetu pale humanistikane nauke, Kotor pale anglikani čhib, a pokindo si katar o Univerzitetu *Alexander von Humboldt* и ДАД (*Deutscher Akademischer Austauschdienst*). Ande kava projekto e partnerja sas andar e Nemačko, Srbia, Dakhan Makedonia, Bosna thaj e Hercegovina, Albania thaj e Kroacia.
- (2018-2022): Kerdo si maškarthemutno projekto *KEY (Keep Educating Yourself)*, pokindo lovenca Erasmus+ progrmostar andar Evropaki unia, savo kerelas pale sastetrajosko barjaripe vinajengo. E Vuči škola sas artikulo ande konzorciumo ande savo sas 17 patnera andar e Serbia, Crno Gora, Rumunia, Ungriko, Slovenia thaj Englesko phuv. Maškar aver kerimata ande projekto, o projekto kerda te Centro pale sastetrajosko siklope ande vušeškolake thana save sas ando projekto.

Majbut katar kale projektura numaj aver, šaj te dikhen po linko: <https://www.uskolavrsac.edu.rs/projekti/>.

Paše internacionalne projektura ande 2022/23. berš kerde si vi duj barjari pasko-rodipaske projektura, ande save sas čhutine but studentura numaj vi manuša andar o Centro pale sastetrajosko sikljope Vuče školake ando Vršco. E projektura si: „Heurističke strategije kao kreativni dizajn u visokoškolskoj nastavi” thaj „Značaj prenosivih (komunikacijskih, ličnih, digitalnih) znanja za profesionalni razvoj vaspitača u AP Vojvodini” (sar sas thaj so inklisto andar o projketo šaj te dikhen po linko: <http://vaspitacice.rs/>), liduj projektura pokinde si katar o Pokrajinsko sekretarijato pale vučo sikljope thaj naučne-rodipa, Novi Sad, AP Vojvodina. Vi ande berša save nakhle e naučno-rodipaske projektura sas pokinde katar kava sekretarijato thaj lečhe sas kerde (dikh projektura: *Modeli holističkog pristupa razvoju sposobnosti i veština dece u AP Vojvodini*, Digitalne kompetencije vaspitača – stanje i perspektive, *Integrativni pristup na ranom uzrastu – uloga vaspitača*, majbut katar kava šaj te dikhen po linko: <http://vaspitacice.rs/>).

8.3. Xarno irisaripe pe aver buća

Amare profesorja but čerde thaj line piro kotor ande but naučne čidipa sar amaende ande phu, khajda vi ande aver phuvja. Kova so si imoprtantno si kaj lila save ramosarde inkljiste ande SSCI thaj SCI riga (lila šaj te dičhenpes po serviso WOS – Web of Science), sar vi kaj amare profesurja sas ande aver phuvja pe konferencije te inđaren anglomothovipe. Majbut berš palal ande Vuči škola ando Vršco, sas profesurja andar aver phuvja te sikaven amare studentonen. E profesurja ande Vuči škola ramon thaj keran seminarja ande save zuraven piro džanglipe thaj kompetencie. Katar 2000. berš dži akana but drom lja katar o Ministarstvo pale prosveta thaj sporto akredituime programurja pale sikavne, vinaja. Po sajto ZUOV šaj te dikhel pes *Katalogo programengo pale sajekh stručno barjaripe sikamnengo, vinajengo thaj stručne manušengo pale školake 2022/23, 2023/24.* thaj 2024/25. berša (dikh. <https://zuov-katalog.rs/index.php?action=page/program>) ande save si ramosarde inja akredituime programura andar e Vuči škola ando Vršco (dikh. <https://www.uskolavrsac.edu.rs/akreditacija-zuov>):

Nav programosko	Kataloško djindo
Fizička aktivnost za prevenciju vršnjačkog nasilja	208
Vršnjačko nasilje i šta sa njim?	35
Modeli profesionalnog razvoja – socijalna, lična i profesionalna dimenzija	608
Unapređivanje digitalne pismenosti u digitalne kulture u obrazovanju (online)	756
Daroviti: mentorstvo – karika koja nedostaje (online)	494
Za korak ispred u predškolsktvu – unapređivanje prenosivih (komunikacijskih, ličnih i digitalnih) veština	819
Holistički pristup ranom razvoju i učenju dece predškolskog uzrasta i „Godine uzleta” – izazovi i perspektive	883
Interkulturalizam u vrtiću: kultura, običaji i jezik Roma	824
Obuka za sticanje funkcionalnih i metodičkih znanja i kompetencija nastavnika romskog jezika za izborni predmet: Romski jezik sa elementima nacionalne kulture	1195
E napomena: kava programo dija Pedagoško zavodo Vojvodinako.	

E Vuči škola sa jekh kerel te si la neve programura, thaj te reakredituil phure. (Katar phure akredituime programura dikhen: <https://www.uskolavrsac.edu.rs/akreditacija-zuov/>, a kola save si kerde, šaj te dikhen: <https://www.uskolavrsac.edu.rs/>.)

Sar mothodam anglal, trubul te phenel pes kaj kerdam ande 2019. berš vi o Centro pale sastetrajosko sikljope ande Vuči škola. O Centro barjarel manušengo profesionalno kotor, del resa, kerel planura pale buća, thaj e evaluacija ande sasto proceso siklavimasko. E misija kale Centrosko si te zuravel pale sikljope thaj te del majbut čanda manušenge save ažutila len ande lengo sikavimasko barjaripe trujal lengo tralo. E resa si: 1. kontinuirano profesionalno barjaripe kidimako (vinaja, sikamne, medicinske phenja, njamurja, media, bivladake kidipa) save si orta numaj cira phange te ketane kerem pale sajekhutnipe. 2. sajekhutno sikljope thaj barjaripe vulnerabilne kidipengo (čavorra, terne, phure, bibučarne, marginalizume kidipa). Pire resa bućake (majbut katar kava dikh: *o Čaćuno pale sastetrajosko sikljope*) o Centro kerel trujal: gindisarel thaj kerel akredituime programura pale stručno barjaripe; gindisarel thaj kerel avel kotora save si phangle pale sastetrajosko sikljope: seminarja, treningura, radionice, *on-line* sikljopa, e tribine, rotale sinija, vakeripa, panel vakeripa, naučne thaj stručne e konferencie...; trujal korkorutne, ramosarde numaj elektronosko vakeripe e sikamnenca numaj saste kidimasa, a kolesa so si phanglo pale nesave pučipa; kerel thaj ramol e baza; kerel projektura – nacionalne thaj maškarthemeske; 8. kerel averčande projektura save si phangle pale sastetrajesko sikljope; 9. kerel e mobilnost; kerel xarne ciklusura sikavimaske. Sa kova so si opre ramosardo keren džangle artikula thaj manuša andar o Centro

(lino: Pravilnik Centra, <https://www.uskolavrsac.edu.rs/31/>).

Kova so si akana ande programo Centrosko (akredituime programura katar o ZUOV, sar vi kova so šaj te sikljol pes) šaj te dikhel pes po linko: <https://www.uskolavrsac.edu.rs/31/>.

Losaripe andar džiadjesutne buća Centroske šaj te dikhen po web-sajto Vuče školake ando Vršco. Šaj te mothas vi, kaj si

averčande buća ando Centro maškar sa, dikhel pes (eksplisitno numaj implicitno) vi pe zuravipe ternengo thaj kole manušengo savo sikljol pes pale sikamne (majbut katar kava šaj te dikhes: <http://vaspitacice.rs/sta-su-prenosive-transverzalne-vestine-i-razlozi-za-njihovo-unapredjivanje/>), a kana dikhel so si ramosardo pala lende, šaj te mothas kaj pe lende dikhel pes deš berša (2013–2023, šaj te dikhes: <https://epale.ec.europa.eu/sr/blog/mogucnosti-osnazivanja-prenosivih-vestina-uz-institucionalnu-podrsku-na-primeru-aktivnosti>). Zuralipe kale sikljovimasko but si importantno godolastar kaj si jekh kotor katar anglebuti studentonegi thaj but si importantno pale lengo sastetrajosko sikljope thaj profesionalno barjaripe.

9. Maškarthemutni buti

Vuči strukovno vinajipasko thaj e medicinsko škola ando Vršco kerel bilaterarno buti a institucijenca trujal averčhade ketane keripa sar kaj si: keripe katar ketane naučno-stručne kidipa ande amari phuv thaj aver phuvja (dikhen: <https://uskolavrsac.edu.rs/nauka/>),

- keripe ketane averenca maškarthemutne thaj stručne projektura (dikhen: <https://www.uskolavrsac.edu.rs/projekti/>),
- ketano keripe ande inkalimasko kotor (dikhen: <http://research.rs/>),
- e mobilnost sikamnengo thaj e studentonego (dikhen: <https://www.uskolavrsac.edu.rs/erasmus-mobility/>);
- trujal sikljope sikamnenge save aven amende, e tribine, e promocije pustikengi thaj aver. (dikhen: <https://www.uskolavrsac.edu.rs/>).

Kova so si importantno kana si pučipe pale ketani maškarthemutni bući aver sikamne thanenca si kaj amare sar vi aver sikamne ramon e lila pale studenturja. Khajda si pe liduj riga ramosarde recenzije thaj e lila andar save si nesave ramosarde ketane aver sikamnenca ande aver phuvja sar kaj si lil sar vi buti ande lil Rodipa ande pedagogia savo inkljel ande Dasikani akademija pale sikavipe andar o Beogradu. E Uči škola si katar 2016. berš artikulo ande EURASHE – Evropaki asocijalcia katar učeškolake institucie saven si programurja kerde khajda te sikljope pe Bolonja. Prikal 500 uče škole katar 40 phuvja ande Evropako than pale učo sićope (EHEA) kotor si katar kaja asocijacija.

Lačhi thaj zurali ketani buti kerel pes aver vučeškolenga institucijasa, angleškolanca thaj sastarimaske kherenca, bivladake kidipenca ande amari phuv sar vi ande aver phuvja.

10. Inklimaski buti

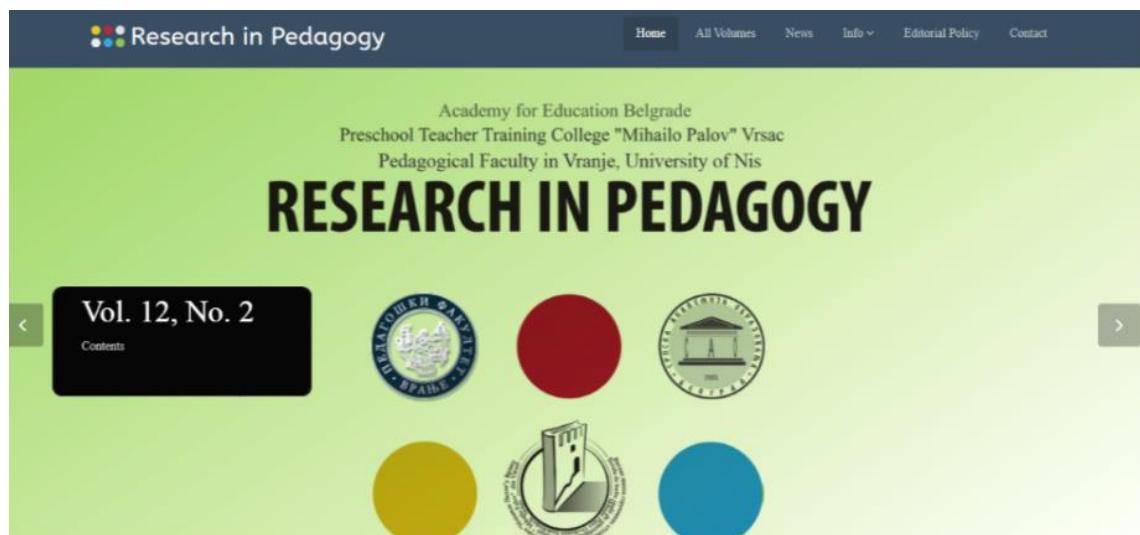
Inklimaski buti Vuče školako ando Vršco si kotor bućako savo trajil šaj mothas trin dešeberša, thaj pe leste dikhel pes samasa. Vi kana sas phari vrijama, zorasa ande sa jekh školako berš inklijenas nekabor pustika. Sa e pustika inklijiste bare bućasa save si ande škola. Šaj mothas kaj savora pe nesavo čand dine piro ažutipe te krel pes lektura, korektura thaj aver buća. katar 1995. dži ko juno 2023. berš, inkliste 311 pustika ande pandž averčhande lilara.

Ande piri inklimaski buti e Vuči škola kerda monografie, pustika pale sikljope, priručnikura, nesave lendar ande elektronsko čand (dikh: <http://www.uskolavrsac.edu.rs/elektronska-izdanja/>.)

10.1. Lil Rodipa ande pedagogia/Research in Pedagogy

Katar 2011. berš Dasikani akademija pale sikavipe (SAO) thaj e Vuči škola pale strukovno vinajipe „ Mihailo Palov“ (adjes: Vuči strukovno vinajipasko thaj e medicinsko škola ando Vršco) teljarde o lil Rodipe ande pedagogiaa. Ande lil šaj te dikhelpe so si nevo kana si pučipe ande pedagogia. Kova so kamelpe katar kava lil si te buljarelpe rodipe ande kava kotor a majanglal te putrelpe dikipa katar neve teorije thaj modelurja ande sikavipe čhavorreng. Maškarthemutne recenzije thaj maškarthemutno kidipe ande Lil buljarel internacionalno vorbipe maškar e lilarne.

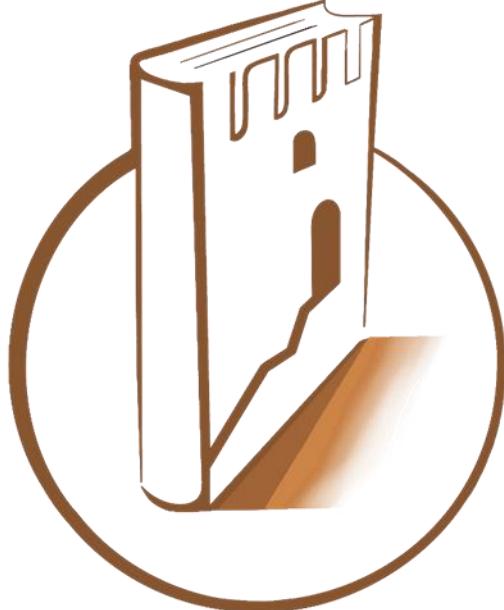
Lil inkljel duj droma ando berš (decembor thaj juno) tha dži adjes inklista 23 djindura (sa e lila si online, dikhen e adresa tele). Lil inkljista dži 2015. pe duj čhiba pe dasikani thaj anglikani čhib, jekh vrijama inkljelas pe anglikani čhib, thaj palem pe duj čhiba. Phare zorasa kerel pes te o lil avel pindžardo ande akademsko ketanipe ande amari phuv (ande Kategorizacija lilengi pale 2022. berš, čhutino si ande kategoria M51) thaj ande trujalipe so anda leske te avel ande majbut maškarthemske naučne lila (<http://research.rs>). (majbut katar kava pale o Lil *Research in Pedagogy* dikh pe rig: <http://research.rs>.)

Po than agoripako

Lačho sikljope thaj vinajipe, pakiv si thaj trubulipe thaj kija ande sa jekh manušengo džanglipe. Lačho vinajipe rodel sa jekh theripe – pire alavenga thaj bućasa te buljaras thaj zuravas amaro trajo. E Vuči strukovno vinajipasko thaj e medicinsko škola ando Vršco pe kava vinajipasko-sikavimasko drom, savo si pharo thaj jekh katar majšukar savesa manušengo pungro šaj te del, vi majdur kamlipasa thaj e zorasa dela sa pestar.

(Kotor andar e vorba kana lijam e Povelja katar o Foro Vršac pale sa so kerda e Vuči škola ande sikljope, kulturako theripe thaj arakhadipe, majo 2019, dikh <https://www.uskolavrsac.edu.rs/visokoj-skoli-dodeljena-povelja-grada-vrsca/>).

***

Paše kova so si ramosardo ande fundo kale lilesko thaj ande fusnote, pale keripe *Pale amende* line si paše vorba thaj online vorba e manušenca savenca kerav buti ande Vuči škola, vi kala lila:

- Angluno lil *Pala amende* <https://www.uskolavrsac.edu.rs/roma0/>, ando Wordo (juno, 2017);
- *E Pubikacia školaki* (katar 27. 5. 2022) – materijalo pale akreditacia programoski *Strukovno vinaj*;
- *Misija thaj dikhipe Vuče školake: e lila save si kerde pale* (18. maškarthemutno sajmp sikavimasko „Putokazi”, Novi Sad) – bari sumnakuni medalja pale baro molipe ande sikavipe;
- Statuto thaj aver lila Vuče školake (*Izveštajo pale školako 2021/22. berš, Programo bućako Vuče školako 2022/23, Čačuno pale sastetrajosko siklope...*), dikh: <https://www.uskolavrsac.edu.rs/>;
- Portal: <http://vaspitacice.rs/>;
- Sajto Vuče školako (<https://www.uskolavrsac.edu.rs/>; Informatoro pale studentura (2022/23); *Informatoro pale ramope studentonege ande školako 2023/24. berš; promocijake lila pale Vuči škola* (<https://www.uskolavrsac.edu.rs/upis/>) thaj aver.
- ...

Ketane bućasa šerutnjasa andar e Vuči škola dr Danica Veselinov thaj
e dr Nataša Sturza Milić pašešerutnjasa,
materijalo ramosarda thaj gatisarda e: dr Ivana Đorđev.

Nakhada e (pe rumunsko čhib): prof. dr Brinduša Žujka.

Nakhad e (pe rromani čhib): docento dr Marija Aleksandrović.

Nakhada e (pe anglikani čhib): dr Jelena Prtljaga i Radmila Palinkašević, mastero.

Tehničko keripe thaj o dijazno:
dr Ivana Đorđev, dr Predrag Prtljaga i magistro Nevena Čolakov.

Vršco, 2023.